

Introduktion

Detta material har tagits fram av Arete Tankesmedja för att bjuda in till reflektion. Här samlas källor, länkar, rekommenderad läsning och frågeställningar för fördjupad förståelse för teman från avsnittet.

Sammanfattning av dagens avsnitt - "Folkbildning är idiotins motsatts"

I det första avsnittet diskuteras vad folkbildning är och dess potential snarare än dess utsatthet. Vi utforskar begreppet arete, som gett podden dess namn, och kontrasterar det mot den antika grekiska definitionen av en "idiot" – en person som håller sig privat och inte deltar i det gemensamma samtalet. Samtalet rör sig kring hur folkbildning, särskilt genom folkhögskolor och studiecirklar, skapar utrymme för människor att finna sin röst, pröva sitt omdöme i dialog med andra och därmed stärka demokratin.

Länkar

[Avsnitt på Spotify](#)

Reflektionsuppgift

1. **Arete vs. Prestation:** Hur kan vi i våra undervisningsmiljöer skifta fokus från att "konkurrera med våra prestationer" till att faktiskt "tänka tillsammans"?
2. **Den grekiska "idioten":** På vilka sätt riskerar dagens digitala ekokammare och filterbubblor att förvandla oss till "idioter" i den grekiska bemärkelsen (människor som inte delar eller "utsätter sig" för idéer utanför den egna kretsen)?
3. **Inbjudan till demokrati:** Hur kan skolan och folkbildningen bli bättre på att fungera som en inbjudan till att delta i samhället, snarare än att bara förklara hur det fungerar?
4. **Folkhögskolans särart:** Vad är det i folkhögskolans pedagogik som gör att människor som Johanna vågar ta steget till högre studier, trots avsaknad av akademisk tradition i familjen?
5. **Omdömets skolning:** Daniel definierar arete som förmågan att använda sitt eget omdöme efter att ha testat det på/med andra. Var i dagens samhälle finns det utrymme för att praktisera detta?
6. **Kroppslig bildning:** Samtalet betonar att bildning inte bara handlar om huvudet utan även om kroppen (att dreja, spela teater, hur vi rör oss). Har den estetiska och praktiska bildningen nedvärderats i dagens skolsystem?
7. **Misslyckandets tillåtelse:** Johanna nämner att på folkhögskolan "får man misslyckas". Hur kan vi skapa miljöer där rädslan för att göra bort sig inte hindrar lärandet?
8. **Tidens betydelse:** Begreppet skolé (skola) betydde ursprungligen fritid eller tid att titta på världen på distans. Hur påverkar dagens stress och fokus på effektivitet vår förmåga till verklig bildning?

Vilka är de tre viktigaste lärdomarna du tar med dig från detta avsnitt och hur ska du praktisera dem?

Källor, tänkare och personer som nämns i avsnittet

- **Daniel Berton:** En av poddens programledare. Han är folkhögskolerektor och har varit aktiv inom folkbildningen sedan tonåren.
- **Carl-Anders Säfström:** En av poddens programledare. Professor emeritus vid Maynooth University och tidigare professor i pedagogik vid Södertörns högskola och Mälardalens universitet.
- **Johanna Iggsten:** En av poddens programledare. Länsbildningskonsulent i Sörmland med bakgrund som journalist på Sveriges Radio.
- **Platon:** Antik grekisk filosof som representerar en aristokratisk syn på utbildning. Enligt källorna menade Platon att arete var medfött och förbehållet en elit (aristokratiska män), och att utbildningens syfte var att reproducera den perfekta staten.
- **Sofisterna:** Vandrare lärare i det antika Grekland som var Platons motståndare. De hävdade att arete är något som kan läras ut och att alla (inte bara eliten) kan erhålla det, vilket lade grunden för demokrati.
- **Aristoteles:** Nämns som en efterföljare till Platon som delade idén om att utbildning främst ska tjäna statens fullkomlighet.
- **Werner Jäger:** Tysk klassisk filolog som nämns i samband med att arete är en förutsättning för demokrati.
- **Oscar Olsson:** Nämns som studiecirkelns grundare (1910) inom ramen för Godtemplarorden (IOGT/NBV).
- **Thomas Piketty:** Fransk ekonom (refereras till som "Piketty") vars forskning om kapitalansamling och ekonomisk ojämlikhet nämns som en förklaring till dagens samhällsutmaningar

Rekommenderad läsning:

[Education for Everyday Life](#), Carl-Anders Säfström (klicka på titeln för nedladdning)

En kort historik om jämlikhet, Thomas Piketty

[Wikipedia om Oscar "Skägget" Olsson](#)

Fördjupad läsning:

[Paideia: The Ideals of Greek Culture](#), Werner Jaeger (om Sofisterna)

Staten, Platon